7/4713

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

K - Q
TSE-ISO-EN
9000

Sayı: B.13.APK.0-12-00-00/320-626
Konu: Yazılı Soru Önergesi

24 SUBAT 2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27.01.2005 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4713-8984/27767 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazınız ekinde alınan İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN'e ait 7/4713 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler aşağıda sunulmuştur

1- AB Müktesebatına uyum konusunda Türkiye tarafından taahhüt edilen mevzuata ilişkin düzenlemeler Ulusal Programlarda yer almakta olup, Bakanlığımca bu çerçevede uyumlaştırılması taahhüt edilen AB müktesebatına ilişkin tarama süreci gerekli hazırlıklar yapılarak gayri resmi biçimde sonuçlandırılmıştır.

2- AB Müktesebatı ve bu Müktesebata uyum durumu konu başlıkları itibariyle aşağıda açıklanmaktadır.

İş Hukuku

98/59/EC sayılı "Toplu işten çıkarmalarla ilgili üye devletlerin mevzuatlarının yaklaştırılması" Direktifi ile ilgili olarak; toplu işten çıkarma halinde uygulanacak esaslara ilişkin düzenlemeler büyük ölçüde 4857 sayılı İş Kanunu'nun 29 uncu maddesi ile gerçekleştirilmiştir.

2001/23/EC sayılı "Müessesenin veya Müessesenin bir kısmının devri halinde çalışanların haklarının korunmasına ilişkin üye devletlerin mevzuatının yaklaştırılması" Direktifi ile ilgili olarak; 4857 sayılı İş Kanunu'nun 6 ıncı maddesiyle, işyeri devri ve devir konusu tanımlanmış, devreden ve devralanın sorumlulukları düzenlenmiş, devir halinde işçilerin korunmaları sağlanmış, (Direktife göre daha ileri haklar getirilmiştir.) haklı ve geçerli sebepler ile işçi ve işverenin fesih hakları saklı tutulmuş, getirilen hükümlerin iflas gibi sebeplerle uygulanmayacağı düzenlenmiştir.

91/533/EEC sayılı "İşverenin sözleşme ya da istihdam ilişkisine uygulanabilecek koşulların çalışanlara bildirilmesi yükümlülüğü" hakkındaki Direktifle ilgili olarak; 4857 sayılı İş Kanunu'nun 8 inci maddesinde iş sözleşmesinin tanımı ve bilgilendirme yükümlülüğü direktife uygun olarak düzenlenmiş, 22 inci madde ile de; iş sözleşmesinde değişiklik yapılması halinde işçiye daha ileri haklar getiren hükümler konulmuştur.

97/81/EC sayılı "Kısmi çalışma çerçeve anlaşmasına ilişkin" Direktifle ilgili olarak; 4857 sayılı İş Kanunu'nun 5, 13 ve 63 üncü maddeleriyle kısmi zamanlı çalışma usullerinde tam uyum sağlanmış ayrıca, İş Kanunu'nun 14 üncü maddesi ile çağrı üzerine, 7 nci maddesiyle geçici, 64 üncü maddesiyle, telafi edici gibi diğer esnek çalışma şekilleri de düzenlenmiştir. Sözkonusu çalışma sürelerine ilişkin olarak da "İş Kanunu'na İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliği "6/4/2004 tarih ve 25425 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İnönü Bulvarı No:42 Emek 06510 ANKARA
Tel: (0312) 212 56 43 Fax: (0312) 215 18 00-213 89 44
e.posta: mdinc@calisma.gov..tr Elektronik Ağ: www.csgb.gov.tr
Ayrıntılı bilgi için irtibat: M.DİNÇ Daire Başkanı

2003/88/EC sayılı "Çalışma süresinin düzenlenmesinin belirli yönlerine ilişkin" Direktifle ilgili olarak; 4857 sayılı İş Kanunu'nda çalışma sürelerinin düzenlenmesi bakımından gece çalışması, hafta tatili, ara dinlenmesi, postalar halinde çalışma, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması hususları Direktife uygun olarak düzenlenmiştir.

Bu Direktif bağlamında, İş Kanunu'na İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliği 6/4/2004 tarih ve 25425 sayılı Resmi Gazete'de, Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği ise, 3/3/2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

99/70/EC sayılı "Belirli süreli çalışma hakkında çerçeve anlaşmasına ilişkin" Direktifle ilgili olarak; 4857 sayılı Kanun'un 11 ve 12 nci maddeleriyle belirli süreli çalışma konusunda: belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesinin tanımı yapılmış, belirli süreli iş sözleşmesi ile çalışanlara muamele eşitliği sağlanmıştır.

2000/79/EC sayılı "Havacılık sektöründe mobil personel olarak çalışanların çalışma saatlerinin düzenlenmesine ilişkin" Direktifle ilgili olarak; Hava İş Kanunu tasarısı 26/7/2004 tarih, 2975/33152 sayılı yazı ile Başbakanlığa gönderilmiştir.

94/33/EC sayılı "Çalışan gençlerin işyerinde korunması hakkındaki" Direktif ile ilgili olarak; çocukların çalıştırılma yasağı ve gençlerin işyerinde korunmasına ilişkin yeni İş Kanunu'nda düzenlemeler yapılmıştır. Düzenleme esaslarını getiren "Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 6/4/2004 tarih ve 25425 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Hangi işlerin ağır ve tehlikeli işlerden sayılacağına, kadınlarla, 16 yaşını doldurmuş, fakat 18 yaşını bitirmemiş genç işçilerin hangi çeşit ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılabileceklerine ilişkin hükümleri belirleyen "Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği" 16/6/2004 tarih 25494 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

91/383/EEC sayılı "Belirli süreli iş ilişkisi veya geçici iş ilişkisi ile çalışan işçilerin iş sağlığı ve güvenliğinin iyileştirilmesinin teşvikine yönelik tedbirlere ilişkin" Direktif, "Geçici veya Sınırlı Süreli İşlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği" adı altında uyumlaştırılmış olup, 15/5/2004 tarih 25463 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sosyal Diyalog

Yeni İş Kanunu'nun 114 üncü maddesinde; Üçlü temsile dayalı istişari mahiyette bir danışma kurulunun oluşturulacağı öngörülmüştür. Kurulun çalışma usul ve esaslarına ilişkin yönetmelik 4/4/2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Kadın-Erkek Eşitliği

75/117/EEC sayılı "Kadın ve erkek çalışanlar arasında eşit ücret ilkesinin uygulanması hakkında üye devletlerin mevzuatlarının yakınlaştırılmasına" ilişkin Direktifle ilgili olarak; 4857 sayılı İş Kanunu'nun 5 inci maddesi ile kadın ve erkek çalışanlar için ücret eşitliği sağlanmıştır.

76/207/EEC sayılı ve bunu değiştiren 2002/73/EC sayılı "İşe alınma, mesleki eğitime giriş ve çalışma şartları; Kadın ve erkekler arasında muamele eşitliği prensibinin uygulanmasına ilişkin" Direktifler ile ilgili olarak; 4857 sayılı İş Kanunu'nun 5 inci maddesiyle, kadın ve erkekler arasında istihdama kabul, mesleki eğitim, terfi ve çalışma şartlarında muamele eşitliği prensibi sağlanmıştır.

97/80/EC sayılı "Cinsiyete dayalı ayrımcılık konusunda ispat mükellefiyeti hakkındaki" direktifle ilgili olarak; 4857 sayılı İş Kanunu'nun iş ilişkilerini düzenleyen 5 inci maddesi kapsamında cinsiyete dayalı ayrımcılık hallerinde işverenin ispat yükümlülüğü düzenlenmiştir.

7/4713

96/34/EC sayılı "Ebeveyn izni hakkındaki" Direktifle ilgili olarak; hukuki düzenlemeye ilişkin çalışmalar Bakanlıklar arasında devam etmektedir.

92/85/EC sayılı "Hamile, loğusa veya emzikli çalışan kadınların iş yerinde sağlık ve güvenliklerinin iyileştirilmesine ilişkin asgari önlemlerin belirlenmesi" Direktifi ile ilgili olarak; İş Kanunu'nda düzenleme yapılmış olup, "Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartları ile Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik" 14/7/2004 tarih ve 25522 sayılı resmi gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

79/7/EEC, 86/613/EEC, 86/378/EEC (değiştiren 96/97/EC) sayılı "Sosyal güvenlik alanında kadın ve erkeğe muamele eşitliği hakkındaki" Direktiflerle ilgili olarak; 2926 sayılı Kanun'da yapılan değişiklik ile erkekler için aile reisi olma zorunluluğu kaldırılarak eşit muamele ilkesi sağlanmıştır.

Ayrımcılığın Önlenmesi

2000/43/EC sayılı " Irk ve etnik kökene bakılmaksızın kişilere eşit muamele edilmesi ilkesinin uygulamaya konulması" ile 2000/78/EC sayılı "İş yerinde ve meslekte eşit muamele alanında genel bir çerçeve oluşturan" Direktiflerle ilgili olarak; 4857 sayılı İş Kanunu'nun iş ilişkisini düzenleyen 5 inci maddesinde, yine, aynı Kanun'un 18 inci maddesinde, ayırımcılık düşüncesiyle iş ilişkisinin sona erdirilmesi yer almaktadır.

6/8/2003 tarih 25191 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4958 sayılı Kanun'un 57 nci maddesiyle, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 3/II A maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. Yine, 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nun 24/II (b) bendinde 24/7/2003 tarih ve 4956 sayılı Kanun'un 14 üncü maddesiyle yapılan değişiklik ile yabancı uyruklularda bu Kanun kapsamına dahil edilmişlerdir.

İş Sağlığı ve Güvenliği

İş Kanunu'nun iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 77-89 uncu maddeleri ve bu alandaki Ulusal Programımızdan uyumlaştırılması taahhüt edilen AB Direktifleri mevzuatımıza yönetmeliklerle aktarılmıştır. Bu alanda 21 adet yönetmelik yürürlüğe girmiştir.

Kişilerin Serbest Dolaşımı

Bu başlık altında yer alan Bakanlığımız taahhüdü, yabancıların çalışma izinlerinin düzenlenmesi olup, "4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun" 6/3/2003 tarih ve 25040 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Kanun ile 2007 sayılı Türkiye'deki Türk Vatandaşlarına Tahsis Edilen Sanat ve Hizmetler Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

3- Bugün itibariyle, Çalışma Mevzuatı ile AB Müktesebatı arasında uyumlaştırma büyük ölçüde tamamlanmış olmasına rağmen, müzakerelerin başlaması ile birlikte bir dizi alanda ek düzenlemeler yapılması için çalışmalar devam etmektedir.

Bunlar konu başlıkları itibariyle;

İş Hukuku'nda; 99/63/EC, 96/71/EC, 2001/86/EC, 2002/14/EC, 2000/79/EC, 98/59/EC , 2003/88/EC, 2001/23/EC, ve 91/533/EEC sayılı Direktifler,

Kadın-Erkek Eşitliği'nde; 97/80/EC ve 96/34/EC sayılı Direktifler,

Sosyal Diyalog'da; 2001/86/EC ve 2002/14/EC sayılı Direktifler,

Ayrımcılığın Önlenmesi'nde; 2000/43/EC ve 2000/78/EC sayılı Direktifler ile 2000/43/EC ve 2000/78/EC sayılı Direktiflerdir.

Bilgilerinize arz ederim.

Murat BAŞESGİOĞLU
Bakan